
LIMBA ROMÂNĂ

GRAMATICĂ INSTRUMENTALĂ

DIAGNOSTICARE ❖ ARGUMENTARE ❖ AUTOVERIFICARE

Notiță către beneficiari / 5

Limba română. Gramatică. Exprimare/Obiective / 7

I. FONETICA [+ stilistică] ⇒ [1-48]; [8- 21] / 13

Ortografia / 22

Ortoepia / 23

II. LEXICUL (VOCABULARUL) [+ stilistică] ⇒ [49-122]; [22 - 43] / 27

Vocabularul / 27

Sensurile cuvântului / 29

Familia de cuvinte/ familia lexicală / 31

Câmp lexical (semantic) / arie semantică (lexicală) / 31

Structura cuvântului / 31

Mijloace de îmbogățire a vocabularului / 38

Polisemia cuvântului / 41

Sinonimele / 41

Omonimele / 42

Antonimele / 43

Paronimele / 43

Regionalismele / 44

Arhaismele / 44

Neologismele / 45

Abateri lexical-semantice / 45

Onomastica/onomasiologia / 47

III. MORFOLOGIA [+ stilistică] ⇒ [123-440]; [44-156] / 50

Categoriile morfologice nominale / 53

Moțiunea / 53

Categoriile morfologice verbale / 58

Părțile de vorbire flexibile 80

Substantivul / 80

Articolul / 85

Adjectivul / 89

Pronumele / 92

1. pronumele personal / 103

2. pronumele personal de politețe / 110

3. pronumele reflexiv / 111

4. pronumele negativ / 113

5. pronumele interogativ / 114

6. pronumele relativ / 114

7. pronumele demonstrativ / 120

8. pronumele posesiv / 121

9. pronumele nehotărât / 124

10. pronumele de întărire / 125

Numeralul / 126

Verbul / 130

Părțile de vorbire neflexibile / 154

Interjecția / 154

Adverbul / 156

Prepoziția / 163

Conjunția / 166

Locuțiunile / 167

IV. SINTAXA PROPOZIȚIEI [+ stilistică] ⇒ [441 -715]; [156 -258] / 169

Părțile principale de propoziție / 169

Predicatul / 186

Subiectul / 195

Părțile secundare de propoziție / 208

Atributul / 208

Complementul / 216

Complementede necircumstanțiale / 216

Complementede circumstanțiale / 226

Părțile intermediare de propoziție / 263

Elementul predicativ suplimentar / 263

Analiza sintactică / 268

Fără funcție sintactică / 271

V. SINTAXA FRAZEI [+ stilistică] ⇒ [716-985]; [259-382] / 273

Fraza / 273

Raporturi în frază / 273

Relații de coordonare / 273

Relații de subordonare / 273

Elemente corelative / 273

Clasificarea propozițiilor / 273

1. după aspect / 273

2. după structură / 273

3. după dependența/ nondependența lor / 274

4. după scop / 277

5. după alte criterii / 280

Propozițiile subordonate / 298

1. propoziția subiectivă / 298

2. propoziția predicative / 303

3. propoziția atributivă / 307

4. propoziția completivă directă / 312

5. propoziția completivă indirectă / 316

6. propoziția completivă de agent / 320

7. propoziția circumstanțială de mod (modală) / 322

8. propoziția circumstanțială de timp (temporală) / 326

9. propoziția circumstanțială de loc / 329

10. propoziția circumstanțială de cauză (cauzală) / 333

11. propoziția circumstanțială de scop (finală) / 337

12. propoziția circumstanțială condițională / 340

13. propoziția circumstanțială concesivă / 343

14. propoziția circumstanțială consecutivă / 347

15. propoziția circumstanțială instrumentală / 350

16. propoziția circumstanțială sociativă / 354

17. propoziția circumstanțială de relație / 357

18. propoziția circumstanțială opozițională / 362

19. propoziția circumstanțială cumulative / 366

20. propoziția circumstanțială de excepție / 370

21. propoziția predicativă suplimentară / 374

Contragerea unei propoziții subordonate / 376

VI. TOPICA [+ stilistică] ⇒ [986-986]; [383-384] / 394

VII. PUNCTUAȚIA [+ stilistică] ⇒ [987 - 998]; [385 -392] / 396

Semnele de punctuație / 396

Nivelurile de folosire a semnele de punctuație / 396

VIII. STILISTICA (și elemente de estetică) [999]; [393- 395] / 404

Transformarea vorbirii directe în vorbire indirect / 405

I. FONETICA

1. Fonetica

- ⇒ are în vedere felul producerii, transmiterii și receptării sunetelor prin limbaj;
- ⇒ studiază, definește și clasifică sunetele *vorbite*;
- ⇒ (!!) muzica studiază tot sunetele, dar *cântate*; deci combinate în mod armonicos.

2. Sunetul. Sunetele. Corespondența dintre sunete și litere*

- ⇒ sunetele sunt vibrații aeriene diferite;
- ⇒ sunt concepte fonice (adică acustice); se percep cu urechea;
- ⇒ literele sunt concepte grafice (adică vizuale); se percep cu ochiul;
- ⇒ de regulă, în limba română o *literă* transcrie un *sunet*;
- ⇒ (câteva) excepții:
 - litera **x** notează [a] grupul de sunete *cs* (*taxă, suffix, prefix, expert, excentric*) sau [b] grupul de sunete *gz* (*maxilar, examen, exact* etc.);
 - aceeași literă poate nota sunete diferite: [a] literele **e; i; o; u** pot nota **vocale**, cât și **semivocale**;
- [b] litera **i** notează și un **i** final, care **nu** e vocală; pomi; bureți, băieți;
- un grup de două sau trei litere notează un singur sunet: ce, ci=c'; ge, gi=g'; che, chi=č; ghe, ghi=ğ.

ceas=c'as [4 litere, 3 sunete]	ciolan=c'olan [6 litere, 5 sunete]
unchi=unč' [5 litere, 3 sunete]	gheață=ğ'ață [6 litere, 4 sunete]

- același sunet poate fi redat prin litere diferite:

- ▶ sunetul **î** se redă prin literele: *î* [coboră; înainte; reîntâlni]; *â* [pârâu; dansul];
- ▶ sunetul **i** se redă prin literele: *i* [iarnă; vis]; *y* [yankeu; yoghin];
- ▶ sunetul **c** se redă prin literele: *c* [castană; arac]; *k* [karate; kala-azar];
- ▶ sunetul **k** se redă prin literele: *chel/chi* [chenar; chin]; *kel/ki* [kilogram; kinoramă];
- ▶ sunetul **v** se redă prin literele: *v* [voi; valvă]; *w* [watt; wagnerian];

⇒ pentru cuvintele care conțin unu sau două din grupurile *ce, ci, ge, gi, che, ch, ghe, ghi*, propunem următoarea manieră de stabilire a corespondenței dintre sunete și litere:

- CE**: cerebel; rece; încercat; // ceapă; fâstăceală; Vâlcea;
- CI**: boboci; ciripit; incipient; // ciupit; mustăcioară; Popoviciu;
- GE**: plângere; geruală; extrage; // geamandură; pisălogeală; Genoveva;
- GI**: giumbușluc; giurgiuvean; alergic; // hangiu; gugiuman; Giurgiu;
- CHE**: chemare; mușunache; boschetar; // împerecheat; ocean; Smarandache;
- CHI**: chipiu; ochi; închiriat; // chiulanguiu; schiaun; Barnovschi;
- GHE**: gherghef; ghepard; veghe // îngheață; gheară; Gheorghe;
- GHI**: frânghie; pezevenghi; ghimpat; // ghiulea; ghiorlan; Hrisoverghi;

- ⇒ se desparte cuvântul în silabe;
- ⇒ se identifică silaba care conține grupul cu pricina;
- ⇒ se identifică „vocala purtătoare de silabă“;
- ⇒ i se dă un număr (de înregistrare) acelei vocale;
- ⇒ restului din grup i se dă alt număr de înregistrare;
- ⇒ celelalte componente nu fac greutăți, în sensul că numărul de litere este același cu numărul de sunete.

$$\text{chiulanguiu} = \begin{matrix} \text{chi} & \text{u} & - & \text{l} & \text{a} & \text{n} & - & \text{g} & \text{i} & \text{u} \\ \downarrow & \downarrow & & \downarrow & \downarrow & \downarrow & & \downarrow & \downarrow & \downarrow \\ 1 & 1 & & 1 & 1 & 1 & & 1 & 1 & 1 \end{matrix} = 10 \text{ litere}$$

$$= 8 \text{ sunete}$$

* **ATENȚIE!** Denumirile itemilor sunt, în general, substantive la nr. singular. Adeseori predicatul (din anumiți pași) este folosit la pers. a III-a pl., chiar dacă numele itemului era la singular. Am procedat astfel, atunci când noțiunea respectivă cerea să fie folosită la plural. Corect ar fi fost ca fiecare item să aibă dublă denumire/ formă: (2) Sunetul. Sunetele; (4) Fonemul. Fone-mele; (5) Vocala. Vocalele etc.

Gheorghe = (Ghe) (o) (r) - (gh) (e) = 8 litere
 ↓ ↓ ↓ ↓ ↓
 1 1 1 1 1 = 5 sunete

ciuciulete (ci) (u) - (ci) (u) - (l) (e) - (t) (e) = 10 litere
 ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓ ↓
 1 1 1 1 1 1 1 1 = 8 sunete

3. Valori afectiv-stilistice

- ⇒ înlănțuirea sunetelor în (prin) cuvinte dă naștere unor eufonii (care încântă auzul);
 - ◆ ex.: a) mi-aduc; ți-arăți; dându-mi; văzându-și etc.;
 - b) la rându-mi; în folosu-i; precum îs; cumu-s; precumu-i etc.
- ⇒ prin dispariția sau renunțarea la unele sunete, se sugerează șovăirea, mânia, afecțiunea etc.;
 - ◆ ex.: 'ată-te-ar norocul!; 'tata mare! etc.
- ⇒ prin prelungirea (sau prin adăugirea) unor sunete ⇒ îndoiala, încurcătura, indecizia;
 - ◆ ex.: mde! mdee! mda! etc.

4. Fonemul. Fonemele

- ⇒ unitate sonoră, neanalizabilă în unități mai mici și succesive;
- ⇒ servește pentru a diferenția un cuvânt de altul;
 - ◆ ex.: maș-maș; care-șare; laringe-faringe etc.

5. Vocala. Vocalele

- ⇒ este sunetul care se pronunță singur;
- ⇒ (fără a fi însoțit de alt sunet);
- ⇒ (curentul de aer iese liber, fără să întâlnească niciun obstacol);
- ⇒ este un sunet armonic;
 - ◆ ex.: a; ă; e; i; o; u; î (â) nas, măr, merge, bine, dor, dur, înainte, târg, România.

ATENȚIE!

Vocala „e“ se pronunță „ie“ în două situații:

1. în pronumele personale: eu, el, ea, ei, ele;
2. în formele verbului a fi: e, este, eram, erai etc.

6. Clasificarea vocalelor

⇒ vocala se clasifică după (A) locul de articulare (anterioare, mediale, posterioare) și după (B) gradul de deschidere (închise, semiînchise, deschise).

◆ ex.:

1. anterioare: i, e;	4. închise: î, î, u;
2. mediale: î, ă, a,	5. semiînchise: e, ă, o;
3. posterioare: u, o;	6. deschise: a.

7. Valori afectiv-stilistice

- ⇒ fiind centre de sonoritate (ale silabei), vocalele în corelație cu consoanele creează o anumită muzicalitate (a versului, a unei sintagme sau chiar a cuvântului);
- ⇒ prin prelungire, prin accentuare peste firescul vorbirii, se subliniază unele elemente afective;
 - ◆ ex.:
- ⇒ nemulțumire, indignare, ironie, disperare, spaimă, admirație, uimire, temere, siguranță, mahnire, tristețe etc.;
- ⇒ (sau) satisfacția, înduioșarea, suferința, alintarea, subiectivismul naratorului, insistența;
 - ◆ ex.: Eeu? Ce faceee?

* Vom folosi, uneori, doar prescurtarea V. a-s

- ⇒ (ori) se dă valoare superlativă însușirii pe care vorbitorul o simte afectiv: mulțumire, bucurie etc.;
- ◆ ex.: a fost un meeci!
- ⇒ au mare rol în unificarea și armonizarea imaginii sonore a comunicării (versuri, proză);
- ⇒ când predomină (în balanță cu consoanele), se obține un anumit dinamism;
- ⇒ vocalele în hiat duc la o anumită monotonie;
- ⇒ (de aceea, evitarea hiatului înseamnă obținerea unui dinamism în fluxul sonor al comunicării);
- ⇒ utilizarea unor vocale în locul altora pentru evidențierea indignării, mirării, surprinderii, emfazei, a lipsei de convingere etc.;
- ◆ ex.: Bon! (– în loc de bun); Com? (– în loc de cum); Bene! (– în loc de bine etc.);
- ⇒ la fel, când se urmărește crearea unei anumite atmosfere de intimitate, de bună dispoziție etc.;
- ⇒ vocalele „a“, „o“ apar în anumite cuvinte care sugerează mărimea, depărtarea, necuprinsul, incommensurabilul;
- ⇒ vocalele „ă“, „u“ (combinat) permit unor cuvinte să sugereze un sunet prelungit;
- ⇒ (dau impresia că sunt onomatopeice);
- ◆ ex.: hăul, văgăună, șalăul etc.;
- ⇒ vocalele „i“, „u“ pot trezi o senzație de durere; produc o impresie de delicatețe (suavă, dulce);
- ⇒ (deci) pot sugera ceea ce este mic, drăgălaș, delicat, ușor;
- ⇒ (dar și) ideea de veselie, surâs, de grație;
- ⇒ „Existența unor asociații fundamentale între vocalele prepalatale („e“ și „i“) și obiectele subțiri, iuți, clare, strălucitoare și între vocalele posterioare („o“ și „u“) și obiectele grave, încete, posomorâte și sumbre poate fi dovedită prin experiențe acustice“;
- ⇒ alternanțele dintre vocale și consoane, nevoia de simetrie a sonorităților dau o anumită desfășurare ritmică;
- ⇒ (ele) stau la baza rimelor interioare, aliterațiilor și a asonanțelor;
- ◆ ex.: ce mai calea-valea! // a tunat și i-a adunat...

8. Consoana. Consoanele

- ⇒ este sunetul care nu se pronunță singur (ci însoțit de alt sunet: de „i“ sau de „e“);
- ⇒ (deci) nu are o existență independentă;
- ⇒ curentul de aer nu iese liber, ci întâmpină un obstacol;
- ⇒ obstacolele pot fi: buzele, dinții, vălul palatal etc.;
- ⇒ în funcție de obstacol, se face una din clasificările consoanelor: labiale, dentale, labio-dentale, prepalatale etc.;
- ⇒ este un sunet nearmonic;
- ◆ ex.: b, c, d, f etc.: č (= ce, ci) ģ (= ge, gi), ć (= che, chi), ğ (= ghe, ghi)

9. Clasificarea academică

- ⇒ consoanele se clasifică în funcție de:
 - (A) gradul de sonorizare (sonante, asonante);
 - (B) locul de articulare (bilabiale, labiodentale, dentale, prepalatale, palatale, velare, laringale);
 - (C) prezența (sau absența) sonorității (sonore, surde);
 - (D) modul de articulare: oclusive (sau explozive), semiocclusive (africate), constrictive (fricative), oclusive nazale, lichide;

◆ ex.:

1. sonante: l, m, n, r;	9. laringale: h;
2. asonante: (toate celelalte);	10. sonore: b, d, g, g', v, z, j, ģ;
3. bilabiale: m, b, p;	11. surde: p, t, k, k' f, s, ș, č, h;
4. labiodentale: v, f;	12. oclusive (explozive): b, p, d, t, g', k', g, k;
5. dentale: n, l, d, t, c, z, s, ț;	13. semiocclusive (africate): c, č, ģ;
6. prepalatale: č (= ce, ci), ģ (= ge, gi), ș, j;	14. constrictive (fricative): f, v, s, z, ș, j;
7. palatale: k' (= che, chi), g' (= ghe, ghi);	15. oclusive nazale: m, n;
8. velare (postpalatale): g, k (= c);	16. lichide: l, r.

10. Valori afectiv-stilistice

- ⇒ în corelație cu unele vocale, creează o anumită muzicalitate;
- ⇒ (a versului, a unei sintagme sau chiar a unui cuvânt);
- ⇒ au mare importanță în crearea unor secvențe ale imaginilor auditive;
- ⇒ alegerea unor cuvinte cu numeroase consoane poate spori efectul de monotonie;
- ⇒ (ori) poate traduce o stare de indiferență;
- ⇒ (sau, dimpotrivă,) de dinamism când acestea sunt mai puține decât vocalele;
- ⇒ prin aglomerarea anumitor consoane (l, r, v, j etc.) într-unul sau mai multe cuvinte, se sugerează fie ideea unei neîntrerupte curgeri, fie secvențe ale unor imagini auditive (sau chiar imagini auditive integrale);
- ⇒ „...consoanele pot fi împărțite în *întunecate* (labialele și velare) și *luminoase* (dentalele și palatalele)”*
- ⇒ pentru efecte comice, ironice și ironizante, ridiculizante, satirice sunt înlocuite anumite consoane;
- ⇒ (la fel,) pentru sublinierea ignoranței, inculturii etc.;
 - ◆ ex.: soțietate, țilindru, bampir, catrindală etc. (I. L. C.);
- ⇒ prin lungirea (geminarea) consoanei: → indignare, mânie, furie, amenințare, admirație;
 - ◆ ex.: Mmmizerabile! Dddobitocul! mmmarș de aici! Addmirabil!
- ⇒ în mustărări, în interogații retorice;
 - ◆ ex.: Rromâni sunteți voi?
- ⇒ (alteori,) pentru a se sugera admirația, emfaza, aprobarea;
 - ◆ ex.: Ggrozav!: Ffoarte frumos!
- ⇒ (anumite consoane) au putere de a sugera cititorului asociații de idei între sunete și sensul cuvintelor;
- ⇒ prin simbolism fonetic, unele dau impresia mișcării sacadate, reci ca niște lovituri;
- ⇒ (altele) sugerează zgomote, plesnituri, izbituri;
- ⇒ (iar altele) conduc spre ideea de mic, drăgălaș (mai ales componentele diminutive);
 - ◆ ex.: gigea, a giugiuli etc.;
- ⇒ r → imită tremurul, zguduirea unui corp;
- ⇒ l → sugerează ideea de moale (mai ales alăturat lui „f”);
 - ◆ ex.: a pâraî, parâitură, chiflă, flasc, pușlama etc.;
- ⇒ o consoană adăugată la interjecția „de” sau „da” (mde! mda!) sugerează o stare ambiguă, concesivă, ezitantă, de compromis;
- ⇒ alegând și așezând cuvinte care conțin anumite consoane, se obține o aliterație;
 - ◆ ex.: 1. „*Vâjâind ca vijelia și ca plesnetul de ploaie.*” (M. E.)
 - 2. „...*un tropot pe pământ / Un tropot de copite, potop ropotitor...*” (G.C.)

11. SEMIVOCALA. SEMIVOCALELE

A. Elemente defnitorii

- ⇒ este o vocală scurtă;
- ⇒ (deci:) oricare dintre vocalele știute;
- ⇒ însoțește totdeauna o vocală;
- ⇒ nu se poate rosti singură;
- ⇒ nu se poate prelungi;
- ⇒ apare în diftongi sau în triftongi;
 - ◆ ex.: doi, stilou, țeavă, rai, meu etc.

B. Tehnica diagnosticării semivocalei

1. se desparte cuvântul în silabe;
2. se pronunță doar silaba care conține diftongul sau triftongul;
3. (în această fază, oricare dintre ele - teoretic - este vocală);
4. se încearcă prelungirea (!! chiar ușor exagerată) a primei vocale;

* Vezi: Șt. M. Ilinca: „Gramatica instrumentală. Orto. Silabă. Silabație. Despărțirea în silabe”, Editura. Festina, 1995.

5. se procedează la fel cu a doua;
6. (sau cu a treia în cazul unui triftong);
7. aceea care a permis prelungirea este vocală;
8. vocala care nu a permis prelungirea este, de fapt, **semivocală**.

ATENȚIE!

Stăpânirea perfectă a acestei tehnici este foarte utilă în multe situații*.

1. Știind că (1) nu există triftongi în structura VSV și că (2) diftongii pot fi doar în ordinea SV și VS, cum vom despărți în silabe cuvântul **femeie**?

- a) fe-meie?;
- b) femeie-?;
- c) feme-ie?

a) prima silabă este clară: **fe**. Silaba **meie** nu este posibilă, pentru că, aplicând tehnica noastră, vom constata că avem două vocale **e** și **e** (ele se pot prelungi) și **i** semivocală (nu se poate prelungi); neexistând triftongi VSV, nici silaba **meie** nu este corectă;

b) varianta a doua (**mei-e**) nu poate fi acceptată, fiindcă la prelungirea vocalei **e** din **mei**, nu este acceptată semivocala **i** după ea; în schimb, **i** este acceptată la prelungirea lui **e** final;

c) deci: se poate zice: **me** (eee etc.) și apoi **ie** (eee etc.) dar nu **me** (eee etc.) și apoi **e** (eee etc.), ceea ce înseamnă că ultimele două silabe vor fi: **me-ie**.

2. Să încercăm cu alte două cuvinte:

- a) **prietenie**: prie-te-nie, pri-e-te-ni-e; sau pri-e-te-nie?
- b) **fiiică**: fi-i-că sau fii-că (Să comparăm cu fiindcă, fiiță; rezultatele diferă tocmai datorită semivocalei, respectiv vocalei.).

12. Diftongul. Diftongii

⇒ este alcătuit dintr-o vocală și o semivocală alăturată (I condiție);

⇒ se află în aceeași silabă (a II-a condiție);

♣ este de două feluri:

1. diftong **ascendent** (suitor: S + V: ex.: **ie**-pu-re, **boá**-re; **teá**-că; **fii**-că;
2. diftong **descendent** (coborâtor): V + S: ex.: **rái**; ca-**dóu**; **tréi**, pur-**céi**

ATENȚIE!

Pot apărea diftongi și la cuvintele conjugate (prin scrierea cu cratimă);

◆ ex.: mi-á (spus); le-á (cerut); li-í (dor) etc.

13. Triftongul. Triftongii

⇒ este grupul format dintr-o vocală și două semivocale (I condiție);

⇒ care se află în aceeași silabă (a II-a condiție);

⇒ poate să apară în două structuri:

1. S + V + S: pri-**veá**u; su-**ceái**i; chia-bu-**roái**-că;
2. S + S + V: cre-**ioá**-ne; i-ni-**mioá**-ră; tă-mâ-**ioá**-să

ATENȚIE!

Pot apărea triftongi și la cuvintele conjugate (ca urmare a scrierii cu cratimă);

◆ ex.: mi-ai (dat); le-au (cerut); te-ai (speriat).

14. Hiatul. Hiaturile

⇒ în aparență, este un diftong, adică două vocale alăturate;

⇒ (!! dar) fiecare face parte din altă silabă;

◆ ex.: hi-at; fi-in-țá; bă-iat; punc-tu-a-ți-e.

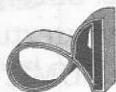
* Vezi: Șt. M. Ilinca: „Gramatica instrumentală. Orto. Silabă. Silabație. Despărțirea în silabe”, Editura Festina, 1995.

LIMBA ROMÂNĂ

GRAMATICĂ INSTRUMENTALĂ

2

DIFICULTĂȚI ❖ CAPCANE ❖ PROBLEME

Editura **ANDREAS**

- TIP 1 =** [Substantive omofone neomografe] [Paronime prin scriere: cu majusculă sau cu minusculă] / **7**
- TIP 2 =** [Paronime prin accent] [Substantive/ adjective în forma de genitiv-dativ, verbe la perfect simplu/ substantive la plural] / **20**
- TIP 3 =** [Ortograme-1] [Cuvinte omofone neomografe] [Componentele morfologice ale ortogramei] / **26**
- TIP 4 =** [Ortograme-2; DE+A] / **28**
- TIP 5 =** [Abrevieri. Simboluri] 1. Cuvinte abreviate (182) / **29**
2. Simboluri (245)] / **33**
- TIP 6 =** [Cuvinte „ciuntite“. Cuvinte „umflate“ (selectiv)] / **37**
- TIP 7 =** [Cuvinte „delicate“; dificultatea la acestete cuvinte este diversă: scriere; accent; silabație; plural; genitiv-dativ; articulare/ determinare etc.] / **39**
- TIP 8 =** [Geminate/ dublate] (2170) / **43**
- TIP 9 =** [Cuvinte compuse] [Flexionează doar primul element de compunere, celălalt fiind invariabil] / **59**
- TIP 10 =** [Cuvinte compuse] [Flexionează doar ultimul element de compunere, celălalt fiind invariabil] / **60**
- TIP 11 =** [Cuvinte compuse; flexionează ambele elemente de compunere] [(!!! sau chiar toate trei; v. redactor-șef adjunct)] / **62**
- TIP 12 =** [Substantive care denumesc diferite grade de rudenie și sunt însoțite/ determinate de adjective posesive] / **63**
- TIP 13 =** [Cuvinte paronimice prin scriere] [Blanc – cratimă – aglutinare] / **66**
- TIP 14 =** [Cuvinte derivate, compuse (sau aparent compuse)] / **68**
- TIP 15 =** [Cuvinte paronimice prin scriere] [cu articol în forma inițială – fără articol] / **68**
- TIP 16 =** [Cuvinte paronimice prin scriere] [Cu fals articol în forma inițială – fără articol] / **69**
- TIP 17 =** [Ortograme] – 3 / **70**
- TIP 18 =** [Locuțiuni (acceptate/ propuse de DOOM2)] / **71**
- TIP 19 =** [Cuvinte compuse, locuțiuni care se scriu cu cratimă; cuvinte din regnuri; generalități] / **77**
- TIP 20 =** [Cuvinte compuse/ structuri/ locuțiuni care se scriu cu blanc] / **83**
- TIP 21 =** [Cuvinte compuse/ locuțiuni/ structuri care se scriu cu blanc; „politețuri“] / **84**
- TIP 22 =** [Cuvinte compuse/ locuțiuni/ structuri care se scriu cu blanc] / **85**
- TIP 23 =** [Cuvinte derivate, compuse (sau aparent compuse)/ locuțiuni, structuri care se scriu prin aglutinare/ sudură/ alipire] / **89**
- TIP 24 =** [Cuvinte aflate în paronimie de accent – I] [formă inițială – formă inițială] / **95**
- TIP 25 =** Cuvinte aflate în paronimie de accent – II] [formă inițială – formă inițială] / **97**
- TIP 26 =** [Cuvinte aflate în paronimie de accent – III] [plural nearticulat/ plural nearticulat] / **97**
- TIP 27 =** [Paronimie de accent – IV] [Paronimia rezultă din utilizarea inadecvată a accentului] [Opoziția se face între formele de plural nearticulat și cele de plural articulat] / **99**
- TIP 28 =** [Paronimie de accent – V] [Paronimia rezultă din utilizarea inadecvată a accentului] [Opoziția se face între formele de plural nearticulat și cele de verb la infinitiv] / **107**
- TIP 29 =** [Paronimie de accent – VI] [Paronimia rezultă din utilizarea inadecvată a accentului] [Opoziția se face între formele de plural nearticulat și cele de verb la mod personal] / **113**
- TIP 30 =** [Paronimie de accent – VII] [Paronimia rezultă din utilizarea inadecvată a accentului] [Opoziția se face între formele de genitiv-dativ și cele de verb la perfect simplu] / **119**
- TIP 31 =** [Paronimie de accent – VIII] [Paronimia rezultă din utilizarea inadecvată a accentului] [Opoziția se face între cuvintele care au fals articol și cele care au articol hotărât] / **124**
- TIP 32 =** [Paronimie de accent – IX] [Paronimia rezultă din utilizarea inadecvată a accentului] [Opoziția se face între cuvintele care au fals articol și verb] / **125**
- TIP 33 =** [Paronimie de accent – X] [Paronimia rezultă din utilizarea inadecvată a accentului] [Opoziția se face între cuvinte din combinații diverse: /a. / forma inițială-verb la mod personal; /b. / prepoziție – verb; /c. / vocativ – plural; /d. / adverb-verb la infinitiv; /e. / verb la infinitiv-verb la mod personal; /f. / formă inițială-plural; /g./ plural-verb la mod personal] / **126**
- TIP 34 =** MB-NB. Mp-np / **128**
- TIP 35 =** [Cuvinte (adjective) care conțin (în radical sau în flexiune) grupul „UOS“/ „UOZ“] / **129**
- TIP 36 =** [Cuvinte care conțin (în radical sau în flexiune) grupul „CS“ (nu: X)] / **129**
- TIP 37 =** [Cuvinte care conțin (în radical sau în flexiune) grupul „GV“ (nu: CV)] / **131**
- TIP 38 =** [Cuvinte în „RU“/ LU] [Vezi și TIP 67] / **133**
- TIP 39 =** [Cuvinte care conțin (în radical sau în flexiune) grupul „sce“ (nu „șce“)] / **137**
- TIP 40 =** [selectiv] [Cuvinte care conțin (în radical sau în flexiune) grupul „sci“ (nu „șci“)] / **139**
- TIP 41 =** [Verbe de conjugarea a IV-a în I precedat de I, deci „ii“] [Dificultăți în structurile care includ forma de infinitiv] / **140**
- TIP 42 =** [Verbe de conj. a IV-a, terminate în „i“ precedat de „ș“, care realizează (în flexiune) un diftong (ea), nu monoftong] / **141**
- TIP 43 =** [Verbe de conj. a IV-a, terminate în „i“ precedat de „j“, realizează (în flexiune) un diftong („ea“), nu monoftong] / **142**
- TIP 44 =** [Cuvinte care conțin (în radical) grupul „șa“ și nu realizează (cele care flexionează) un diftong („ea“), ci monoftong] / **143**
- TIP 45 =** [Cuvinte care conțin (în radical) grupul „ja“ și nu realizează (în flexiune) un diftong („ea“), ci monoftong] / **145**
- TIP 46 =** [Verbe care conțin (în radical) grupul „șa“ și care nu realizează (în flexiune) un diftong („ea“), ci monoftong] / **146**

- TIP 47 =** [Verbe de conjugarea I, al căror radical (rădăcină) se termină în (Ș) sau în (I)] [deci ȘA sau JA] / **147**
- TIP 48 =** [Îmbinări libere și cuvinte compuse care pot crea fenomenul paronimic din necunoașterea scrierii cu **cratimă**, cu **blanc** sau prin **aglutinare**] - I / **149**
- TIP 49 =** [Cuvinte, îmbinări libere și cuvinte compuse pot crea fenomenul paronimic din necunoașterea scrierii cu **cratimă**, cu **blanc** sau prin **aglutinare**] - II / **156**
- TIP 50 =** [„Co/ con“ este elementul comun al cuvintelor date] / **158**
- TIP 51 =** [Invariabile [părți de vorbire flexibile, dar... invariabile] / **159**
- TIP 52 =** [Verbe omonime la forma inițială, dar paronime în paradigmă] / **162**
- TIP 53 =** [Locuțiuni adjectivale] / **164**
- TIP 54 =** [Nume de locuitori români (derivate din oiconime)] / **205**
- TIP 55 =** [Nume de țări și locuitori străini (derivate din oiconime)] / **208**
- TIP 56 =** [Substantive de genul feminin – nume de locuitori] / **216**
- TIP 57 =** [Latinisme (sintagme/ locuțiuni/ îmbinări de cuvinte)] / **217**
- TIP 58 =** [Anglicisme. Împrumuturi. Cuvinte străine] / **230**
- TIP 59 =** [Omonimie cvasialeatorie – posibilă sursă de greșeală] – I / **244**
- TIP 60 =** [Omonimie cvasialeatorie – posibilă sursă de greșeală] – II / **246**
- TIP 61 =** [Omonimie cvasialeatorie – posibilă sursă de greșeală] – III / **247**
- TIP 62 =** [Omonimie cvasialeatorie – posibilă sursă de greșeală] – IV / **247**
- TIP 63 =** [Omonimie cvasialeatorie – posibilă sursă de greșeală] – V / **250**
- TIP 64 =** [Omonimie cvasialeatorie – posibilă sursă de greșeală] – VI / **251**
- TIP 65 =** [Omonimie cvasialeatorie – posibilă sursă de greșeală] – VII / **252**
- TIP 66 =** [Substantive/ adjective de genul masculin, terminate în „IU“] [Dificultăți în scrierea acestora cu i/ ii/ iiii] / **252**
- TIP 67 =** [Substantive neutre/ masculine terminate în „RU“ precedat de consoană (cons.+RU)] [Paronimie de gen și de număr] / **255**
- TIP 68 =** [Substantive de genul neutru] [Omonime la forma inițială, intră în paronimie la plural] / **255**
- TIP 69 =** [Substantive de genul masculin și de genul neutru] [Omonime la forma inițială, intră în paronimie la plural] / **256**
- TIP 70 =** [Substantive și adjective omoforme la singular] / **262**
- TIP 71 =** [Substantive feminine terminate în „ie“] [Excepții de la regulă] / **269**
- TIP 72 =** [Substantive care realizează forma de genitiv-dativ cu articol hotărât „i“ precedat de „e“] / **270**
- TIP 73 =** [Substantive care realizează forma de genitiv-dativ cu articol hotărât „i“ precedat de „i“] / **292**
- TIP 74 =** [Substantive feminine în „(SC)Ă“/ (ȘC)Ă“] / **308**
- TIP 75 =** [Substantive feminine în „(OAc)Ă“ (nu: „(Oc)Ă“)] / **310**
- TIP 76 =** [Substantive feminine în „(...)GĂ“] / **311**
- TIP 77 =** [Verbe de conjugarea I, terminate în „(C)A“/ „(G)A“] / **313**
- TIP 78 =** [Substantive feminine terminate în „e“ precedat de „ț“ (...ȚE)] / **315**
- TIP 79 =** [Substantive (adjective) feminine omonime la forma inițială] [Paronime în flexiune, îndeosebi la plural și la genitiv-dativ] / **316**
- TIP 80 =** [Substantive feminine paronime] / **317**
- TIP 81 =** [Substantive feminine paronime] / **318**
- TIP 82 =** [Substantive (adjective) feminine omonime la forma inițială] [Paronime în flexiune, îndeosebi la plural și la genitiv-dativ] [dificultăți: 1. forma de plural; 2. forma de genitiv-dativ cu articol hotărât] / **318**
- TIP 83 =** [Substantive feminine și adjective feminine omografe] [Paronime în flexiune, îndeosebi la plural și la genitiv-dativ] [dificultăți: 1. forma de plural; 2. forma de genitiv-dativ cu articol hotărât] / **320**
- TIP 84 =** [Substantive (masculine și feminine) din aceeași familie lexicală] [dificultăți în: 1. formarea pluralului; 2. a g.-d. (la cele de genul feminin); 3. articularea lor] / **322**
- TIP 85 =** [Substantive (masculine și feminine) cvasiparonimice] [dificultăți în: 1. formarea pluralului; 2. a g.-d. (la cele de genul feminin)] / **322**
- TIP 86 =** [Substantive (masculine și feminine) cvasiparonimice] [dificultăți în: 1. formarea pluralului; 2. a genitiv-dativului] / **323**
- TIP 87 =** [Pronume nehotărâte și adjective pronominale nehotărâte] [Forma de genitiv-dativ (cu articol nehotărât)] / **324**
- TIP 88 =** [Structuri verbale] [Apartenența morfologică a cuvintelor componente, din structurile verbale] [fiecare component/ formant/ morfem dă câte o categorie morfologică verbului de conjugat] / **324**
- TIP 89 =** [Verbe de conj. I, care par să fie de conj. a II-a!] / **326**
- TIP 90 =** [Verbe de conj. a II-a, care par să fie de conj. I!] / **327**
- TIP 91 =** [Verbe cu flexiune neregulată, neîncadrabilă în tipare clasice] / **328**
- TIP 92 =** [Verbe cu flexiune „glisantă“, greu încadrabilă în tipare clasice] / **328**
- SETUL 1. / **328**
- SETUL 2. / **329**
- SETUL 3. / **330**
- TIP 93 =** [Adverbe provenite din substantive] / **331**
- TIP 94 =** [Îmbinări de cuvinte pleonastice] / **332**
1. **PLEONASME uzuale** / **332**
2. **PLEONASME posibile** / **338**
- TIP 95 =** [Îmbinări tautologice de cuvinte] / **342**
1. **TAUTOLOGII uzuale** / **342**
2. **TAUTOLOGII posibile** / **344**
- TIP 96 =** [Dublete/ triplete acceptate de DOOM] [ambele (sau cele trei) forme sunt corecte] / **349**

TIP 1

[Substantive omofone neomografe]

[Paronime prin scriere: cu majusculă / ⇔ / cu minusculă]

- a. 1 decembrie (num.+s.m.) b. 1 Decembrie (sărbătoare; ziua națională a României) (loc.s.pr.)
- a. 1 mai (num.+s.m.) b. 1 Mai (Ziua Muncii; sărbătoare) [1 cit. întâi] (s.m.pr.)
- a. abba (ava; titlu onorific) (s.f.invar.) b. Abba (formație vocal-instrumentală suedeză) (s.f.pr.)
- a. academia română (s.f.art.+adj.f.) b. Academia Română (instituție) (s.f.pr.)
- a. acropole (citadelă) (s.f.pl.) b. Acropole (nume de loc) (s.f.pr.)
- a. adidas (pantof) (s.m.) b. Adidas (firmă, marcă) (s.pr.)
- a. administrația prezidențială (s.f.art.) b. Administrația Prezidențială (instituție) (s.pr.)
- a. adonis (s.m.) b. ADÓNIS (s.m.pr.)
- a. adormirea Maicii Domnului (s.f.art.+s.f.pr.) b. Adormirea Maicii Domnului (sărbătoare) (s.f.art.)
- a. Africa centrală (s.f.pr.+adj.f.) b. Africa Centrală (zonă geografică)
- a. airbus (tip de avion) (s.n.) b. Airbus (firmă, marcă) (s.n.pr.)
- a. altarul (s.n.art.) b. Altarul (constelație; denum. lat. Ara) (s.n.pr.art.)
- a. alteță (titlu dat principilor și principeselor) (s.f.) b. Alteță (termen de adresare) (s.f.pr.)
- a. alteța sa (s.f.art.+adj.pron.) b. Alteța Sa (loc.pr.)
- a. alteța voastră (s.f.art.+adj.pron.) b. Alteța Voastră (loc.pr.)
- a. altețele voastre (s.f.art.pl.+adj.pron) b. Altețele Voastre (loc.pr.)
- a. america (pânză de bumbac) (s.f.art.) b. America (continent) (s.f.pr.)
- a. America de nord (s.f.pr.+prep.+s.n.) b. America de Nord (zonă geografică)
- a. amfitrion (gazdă) (s.m.) b. Amfitrion/Amphitrión (personaj legendar) (s.m.pr.)
- a. amhára (limbă) (s.f.) b. Amhara (nume de loc) (s.f.pr.)
- a. ångström (unitate de măsură) (s.m.) b. Ångström (nume de persoană) (s.m.pr.)
- a. antanta (alianță; înțelegere între state) (s.f.art.) b. Antanta (Tripla Înțelegere) (s.f.pr.)
- a. antarctica (situată la Polul Sud) (adj.f.art) b. Antarctica (nume de loc) (s.f.pr.)
- a. antichitatea (obiect) (s.f.art.) b. Antichitatea (epocă istorică) (s.f.pr.)
- a. antihrist (eretic, nemernic) (s.m.) b. Antihrist (Satana) (s.m.pr.)
- a. anul nou (s.m.art.+adj.m.) b. Anul Nou (sărbătoare) (s.m.pr.)
- a. apocalíps/ apocalípsă (sfârșitul lumii) (s.n./s.f.) b. Apocalips (parte din Noul Testament) (s.n.pr.)
- a. apocalipsa/ apocalips (s.f./s.n.) b. Apocalipsa (parte a Noului Testament) (s.pr.f.)
- a. apolo (tânăr frumos, fluture) (s.m.) b. Apolo/ Apóllo (zeu; planetoid) (s.m.pr.)
- a. apóstol¹ (persoană) (s.m.) b. apóstol² (carte) (s.n.) c. Apostolul (carte de ritual creștin) (s.n.pr.)
- a. apús (asfințit) (s.n.) b. Apús (regiune) (s.n.pr.)
- a. apusul Europei (s.n.art.+s.f.pr.) b. Apusul Europei (zonă geografică) (s.n.pr.)
- a. arabică (adj.f.) b. Arabică (Peninsula~) (s.f.pr.)
- a. arcășul (s.m.art.) b. Arcășul (constelație) (s.m.)
- a. arcul de triumf (s.n.art.+prep.+s.n.) b. Arcul de Triumf (monument) (s.n.pr.)
- a. areopág (adunare) (s.n.) b. Areopág (instituție antică) (s.n.pr.)
- a. árgus (om cu privire ageră, vigilent) (s.m.) b. Árgus (zeu) (s.m.pr.)
- a. arminden (nume popular al zilei de 1 mai) b. arminden (pom, crengi verzi) c. Armindeni/ Arminden (sărbătoare de 1 Mai)
- a. atlantic (adj.) b. Atlantic (Oceanul) (s.n.pr.)
- a. atlas (colecție de hărți) (s.n.) b. Atlas (personaj mitologic) (s.m.pr.)
- a. atotputernicul (adj.m.art.) b. Atotputernicul (Dumnezeu) (s.m.pr.)

- a. august (adj.) b. august (s.m.) c. August/ Augustus (împărat) (s.m.pr.)
- a. augustin (adj.; s.m.) b. Augustin/ Augustinus (filosof) (s.m.pr.)
- a. aurora (zori de zi) (s.f.art.) b. Aurora (soi de floarea-soarelui)
- a. austro-ungar (adj.) b. Austro-Ungar (Imperiul-) (s.n.pr.)
- a. avocatul poporului (s.m.art.+s.n.) b. Avocatul Poporului (instituție) (s.pr.)
- a. azerbaidjan (adj.; s.m.) b. Azerbaidjan (stat) (s.n.pr.)
- a. bacăul (în expresie) (s.n.art.) b. Bacăul (nume de loc) (s.n.)
- a. badlands (teren arid) (s.n.) b. Badlands (nume de loc) (s.n.pl)
- a. baedeker (ghid) (s.n.) b. Baedeker (nume de persoană) (s.pr.)
- a. baia mare (s.f.art.+ adj.f.) b. Baia Mare (s.f.art. pr)
- a. bairám (petrecere, chef mare) (s.n.) b. Bairám (numele unor sărbători musulmane) (s.n.pr.)
- a. balanța (s.f.art.) b. Balanța (constelație; denum. lat. Libra) (s.f.pr.art.)
- a. balena (s.f.art.) b. Balena (constelație; denum. lat. Cetus) (s.f.pr.art.)
- a. baltică (adj.f.) b. Baltică (Marea~) (s.f.pr.)
- a. banat (ținut administrat de un ban) b. Banát (nume de loc) (s.n.pr.)
- a. bărăgan (șes; loc neted) (s.n.) b. Bărăgán (nume de loc) (s.n.pr.)
- a. bărbă albăstră (s.f.+adj.) b. bărbă-albăstră (bărbat care schimbă nevestele) (s.m.) c. Barbă-Albastră (personaj) (s.m.)
- a. basedow/ basedow (s.n.) b. Basedow (nume de persoană) (s.pr.)
- a. bass (angl.) (bas; contrabas) (s.n.) b. BASS (George B.), navigator și explorator englez.
- a. beaujolais (vin) (s.n.) b. Beaujolais (nume de loc) (s.n.pr.)
- a. becquerel [(simb. Bq) - unitate de măsură a activității unui preparat radioactiv] (s.m.) b. Becquerel [Antoine César B. (1788-1878), fizician francez] (s.pr.)
- a. belarus/ bielarus (adj.; s.m.) b. Belarus/ Bielorussia (s.pr.)
- a. berbecul (masculul oii) (s.m.) b. Berbécul (constelație, zodie) (s.m.pr.)
- a. berbecul (s.m.art) b. Berbecul (constelație; denum. lat. Aries) (s.m.pr.art.)
- a. bermude (tip de pantaloni scurți) (s.f.pl.) b. Bermude (Insulele ~) (s.f.pr.pl.)
- a. biblie (carte groasă) (s.f.) b. Biblie (cartea de bază a creștinismului) (s.f.pr.)
- a. biot [(simb. Bi) - unitate de măsură a intensității curentului electric (CGSm₀)] (s.m.) b. BIOT (Jean-Baptiste (1774-1862), fizician și astronom francez) (s.pr.)
- a. bizantin (adj) b. Bizantin (Impériul ~) (s.n.pr)
- a. boar (s.m.art) b. Boarul (constelație; denum. lat. Bootes) (s.m.pr.art.)
- a. boema (adj.f.art; s.f.art.) b. Boéma (titlu) (s.pr.f.), g.-d. Boémei
- a. bolívar/ bolívar (monedă) (s.m.). b. Bolívar (nume de persoană) (s.m.pr.)
- a. bordeaux (vin) (s.n.) b. Bordeaux (s.n.pr)
- a. bordeaux (vin) (s.n.) b. Bordeaux (nume de loc) (s.n.pr.)
- a. boston (vals, joc de cărți) (s.n.) b. Boston (nume de loc) (s.n. pr.)
- a. bouarul (păzitor de vaci) (s.m.art.) b. Bouárul (constelație) (s.m.pr.)
- a. bráhma¹ (rasă de găini) (s.f.) b. Bráhma² (zeu) (s.m.p.)
- a. brahmane (adj.f.pl.; s.f.pl.) b. Brahmane (scrieri indiene) (s.f.pl)
- a. brandenburg (s.n.) b. Brandenburg (nume de loc) (s.n.pr)
- a. breaza (dans) (s.f.art.) b. breaza (adj.f.art.) c. Breaza (nume de loc) (s.f.pr.)
- a. bríe¹ (plantă) s.f. b. brie² (sortiment de brânză) (s.n.) c. Brie (nume de loc) (s.n.pr.)
- a. bristol (carton alb, lucios) (s.n.) b. Bristol (nume de loc) (s.n.pr.)
- a. browning (pistol automat) (s.n.) b. Browning (nume de persoană) (s.pr.)
- a. buda (prăvălioară; closet) (s.f.art.) b. Buda/ Buddha (s.pr.)
- a. buftea (persoană) (s.m) b. Buftea (nume de loc) (s.n.pr.)
- a. busola (s.f.art.) b. Busola (constelație; denum. lat. Pyxis) (s.f.pr.art.)

- a. buzău (adv.; în expr. A sta buzău = a sta bosumflat, îmbufnat) **b.** Buzău (nume de loc) (s.n.pr.)
- a. caballero (cavaler, domn) **b.** Caballero (s.pr.)
- a. caiáfa (om fățarnic) (s.f.art.) **b.** Caiáfa (personaj biblic) (s.m.pr.)
- a. calafat (obiect) (s.n.) **b.** Calafat (nume de loc) (s.n.pr.)
- a. călărăși (s.m.pl.) **b.** Călărăși (nume de loc) (s.n.pr.)
- a. calcedonia (varietate de silice naturală) (s.f.art.) **b.** Calcedonia (nume de loc) (s.f.pr.)
- a. calea laptelui (s.f.art.+s.n.) **b.** Calea-Laptelui (brâu de stele) (s.n.pr.)
- a. calea robilor (s.f.art.+s.m.) **b.** Calea-Robilor (brâu de stele) (s.n.pr.)
- a. calípso (dans) (s.n.) **b.** Calípso (nimfă) (s.f.pr.)
- a. calul mic (s.m.art.+adj.) **b.** Calul Mic (constelație; denum. lat. Equuleus) (s.m.pr.art.)
- a. cameleonul (s.m.art.) **b.** Cameleonul (constelație; denum. lat. Chamelaeon) (s.m.pr.art.)
- a. camembert (brânză) (s.n.) **b.** Camembert (nume de loc) (s.n.pr.)
- a. cameră (s.f.) **b.** Cámeră (Camera Deputaților) (s.f.pr.)
- a. camera deputaților (s.f.art.+s.m.) **b.** Camera Deputaților (instituție) (s.f.pr.)
- a. caná/ caneá (s.f.) **b.** Căna (localitate) (s.f.pr.)
- a. cancelaria Primului-Ministru (s.f.art.+s.pr.) **b.** cancelaria primului-ministru (s.f.art.+s.m.) **c.** cancelaria primului-ministru (s.f.art.+num.+s.m.) **d.** Cancelaria Primului-Ministru (instituție) (s.pr.)
- a. cappélla (a~) (loc.adj.; loc.adv.) **b.** Capella/Capra (denumire purtată de Amalthea, doica lui Zeus, după ce a fost transformată în constelație)
- a. capricornul (1. semn zodiacal; 2. insectă coleopteră) (s.m.art.) **b.** Capricornul (constelație; denum. lat. Capricornus) (s.m.pr.art.)
- a. capul balaurului (s.n.art.+s.m.) **b.** Capul-Balaurului (parte a unei constelații) (s.n.pr.)
- a. capul verde (s.n.art.+adj.) **b.** Capul Verde (stat) (s.n.pr.)
- a. caraibi (nume etnic) (adj.m.pl.; s.m.pl.) **b.** Caraiți (Marea ~lor) (s.pr.m.pl.)
- a. carena (s.f.art.) **b.** Carena (constelație; denum. lat. Carina) (s.f.pr.art.)

- a. carpaccio (it) (fel de mâncare) (s.n.) **b.** Carpaccio (pictor) (s.m.pr.)
- a. cárter (înveliș metalic de protecție care acoperă anumite părți în mișcare ale unui motor; cajă) (s.n.) **b.** Carter (inventator englez) (s.pr.)
- a. carul mic (s.n.art.+adj.) **b.** Carul-Mic (constelație) (s.n.pr.)
- a. casa academiei (s.f.art.+s.f.) **b.** casa Academiei (s.f.art.+s.f.pr.) **c.** Casa Academiei (instituție) (s.f.pr.)
- a. cașmír (sorturi) (s.n.) **b.** Cașmír (nume de loc) (s.n.pr.)
- a. cazane (s.n.pl.) **b.** Cazane (nume de loc) (s.pr.n.pl.)
- a. câinele mare (s.m.art.+adj.) **b.** Câinele Mare (constelație; denum. lat. Canis Major) (s.m.pr.art.)
- a. câinele mic (s.m.art.+adj.) **b.** Câinele Mic (constelație; denum. lat. Canis Minor) (s.m.pr.art.)
- a. câinii de vânătoare (s.m.art.pl.+prep.+s.f.) **b.** Câinii de Vânătoare (constelație; denum. lat. Canes Venatici) (s.m.pr.art.)
- a. câmpu(l) lung (s.n.art.+adj.) **b.** Câmpulung (nume de loc) (s.n.pr.)
- a. ceahlău (pasăre) (s.m.) **b.** Ceahlău (nume de loc) (s.m.pr.)
- a. cec (s.n.) **b.** CEC/ C.E.C. (s.n.pr.)
- a. centaurul (ființă imaginară) (s.m.art.) **b.** Centaurul (constelație; denum. lat. Centaurus) (s.m.pr.art.)
- a. cenușăreása (s.f.art.) (s.f.) **b.** Cenușăreása (personaj) (s.f.pr.)
- a. cerber (paznic) (s.m.) **b.** Cerber (animal mitologic) (s.m.pr.)
- a. cezár (titlul de împărat) (s.m.) **b.** Cézár (împărat roman) (s.m.pr.)
- a. chapelle [(fr. chapelle=capelă) școală (internat) înstituită de biserică pentru a forma cântăreți necesari ofierii slujbei] **b.** Chapelle (Aix-la~) (n. oraș în Prusia renană, numit de germani Aachen)
- a. charleston (dans) (s.n.) **b.** Charleston (nume de loc) (s.n.pr.)
- a. chateaubriand (preparat culinar) (s.n.) **b.** Chateaubriand (nume de persoană) (s.pr.)

- a.** chéster (brânză fermentată ca o pastă tare) **b.** Chester (regiune din Anglia) (s.n.pr.)
- a.** chiánti (vin) (s.n.) **b.** Chiánti (nume de loc) (s.n.pr.)
- a.** chile (măsură de capacitate) (s.n.pl.) **b.** Chîle (s.n.pr.)
- a.** chira (doamnă; pasăre) (s.f.) **b.** Chíra (nume de persoană) (s.f.pr.)
- a.** cícer¹ (despre tunsori) (adj. invar.; adv.) **b.** cí-cero² (corp de literă) (s.n.) **c.** Cícero (nume de persoană) (s.m.pr.)
- a.** ciceróne (călăuză) (s.m.) **b.** Cícero (nume de persoană) (s.m.pr.)
- a.** ciocârlia (pasăre) (s.f.art.) **b.** Ciocârlia (melodie) (s.f.pr.)
- a.** cirenaica (în sintagma „Școala cirenaică”) (adj.f.art) **b.** Cirenaica (regiune istorică) (s.f.pr.)
- a.** coca-cola (băutură) (s.f.) **b.** Coca-Cola (firmă; marcă) (s.f.pr.)
- a.** cocorul (s.m.art.) **b.** Cocorul (constelație; denum. lat. Grus) (s.m.pr.art.)
- a.** colt (pistol automat american de calibru 11,4 mm) (s.n.) **b.** Colt (fabricantul acestei arme) (s.pr.)
- a.** compasul (s.n.art.) **b.** Compasul (constelație; denum. lat. Circinus) (s.n.pr.art.)
- a.** comuna / comuna din Paris (s.f.art./s.f.art.+prep.+s.pr.) **b.** Comuna/ Comuna din Paris) (guvern revoluționar, creat de muncitorii parizieni în 1871)
- a.** conferința națională a partidului X (s.f.art.+adj.f.+s.n.) **b.** Conferința Națională a Partidului X (eveniment politic) (loc.s.pr.)
- a.** constituția (structură; compoziție; lege) (s.f.art.) **b.** Constituția (legea fundamentală) (s.f.pr.)
- a.** contra reformă (prep.+s.f.) **b.** Contrareformă (mișcare religioasă) (s.f.p.)
- a.** coran (s.n.) **b.** Coran/ Alcoran (cartea sacră a islamului)
- a.** corbul (s.m.art.) **b.** Corbul (constelație; denum. lat. Corvus) (s.m.pr.art.)
- a.** córdoba (monedă) s.f. **b.** Córdoba (nume de loc) (s.f.pr.)
- a.** coreea (boală de nervi) (s.f.art.) **b.** Coréea (s.f.pr.)
- a.** cornul caprei (s.n.art.+ as.f.) **b.** Cornul-Caprei (constelație) (s.f.pr.)
- a.** cornwall (rasă de porci originară din Anglia, de talie mare) (s.m.) **b.** cornwall (peninsulă în SV Marii Britanii) (s.pr.)
- a.** coroana australă (s.f.art.+adj) **b.** Coroana Australă (constelație; denum. lat. Corona Australis) (s.f.pr. art.)
- a.** coroana boreală (s.f.art.+adj) **b.** Coroana Boreală (constelație; denum. lat. Corona Borealis) (s.f.pr. art.)
- a.** cosânzeana (fată frumoasă) (s.f.art.) **b.** Cosânzeană (personaj) (s.f.pr.)
- a.** cotnari (vin) (s.n.) **b.** Cotnari (localitate) (s.n.pr.)
- a.** coulomb [(simb. C) - unitate de măsură a sarcinii electrice] (s.m.) **b.** Coulomb (fizician francez) (s.pr.)
- a.** cremene (rocă) (s.f.) **b.** Crémene (personaj) (s.m.pr.)
- a.** crucea (s.f.art.) **b.** Crucea (constelație; denum. lat. Crux) (s.f.pr.art.)
- a.** csi (literă grecească; a treizeci și noua literă a alfabetului chirilic) (s.m.) **b.** CSI (abrev. pentru Comunitatea Statelor Independente)
- a.** cucernicia sa (s.f.art.+adj.pron.) **b.** Cucernicia Sa (loc.pr.)
- a.** cucernicia ta (s.f.art.+adj.pron.) **b.** Cucernicia Ta (loc.pr.)
- a.** cucernicia voastră (s.f.art.+adj.pron.) **b.** Cucernicia Voastră (loc.pr.)
- a.** cucerniciile voastre (s.f.art.+adj.pron.) **b.** Cucerniciile Voastre (loc.pr.)
- a.** cunctator (persoană care provoacă o întârziere.) (adj.; s.m.) **b.** Cunctator (supranume roman) (s.m.pr.)
- a.** cupa (s.f.art.) **b.** Cupa (constelație; denum. lat. Crater) (s.f.pr. art.)
- a.** cuptorul (s.n.art.) **b.** Cuptorul (constelație; denum. lat.) (s.n.pr.art.)
- a.** curaçáo (lichior) (s.n.) **b.** Curaçáo (nume de loc) (s.n.pr.)
- a.** cúrie¹ (administrația pontificală; diviziune tribală) (s.f.) **b.** curie² (unitate de măsură a activității unui preparat radioactiv) (s.m.) **c.** Curie (nume de persoană) (s.pr.)
- a.** cuvioșia lor (s.f.art.+adj.pron.) **b.** Cuvioșia Lor (loc.pr.)
- a.** cuvioșia sa (s.f.art.+adj.pron.) **b.** Cuvioșia Sa (loc.pr.)

- a. **cuvioșia ta** (s.f.art.+adj.pron.) **b. Cuvioșia Ta** (loc.pr.)
- a. **cuvioșia voastră** (s.f.art.+adj.pron.) **b. Cuvioșia Voastră** (loc.pr.)
- a. **dakota**¹ (nume etnic) (s.m.; s.f.) **b. dakota**² (limbă) (s.f.) **c. Dakota** (nume de loc) (s.pr.)
- a. **dalta** (s.f.art.) **b. Dalta** (constelație; denum. lat. Caelum) (s.f.pr.art.)
- a. **damásc** (țesătură) (s.n.) **b. Damásc** (nume de loc) (s.n.)
- a. **dan** (categorie de clasificare la judo) (s.m.) **b. Dan** (s.pr.m.)
- a. **debrețin** (fel de cârnat) (s.m.) **b. Debrețin** (magh./Débrecen (nume de loc) (s.n.pr.)
- a. **decamerón** (s.n.art.) **b. Decamerónul** (operă literară) (s.n.pr.)
- a. **dedal** (labirint) (s.n.) **b. Dedal** (personaj) (s.m.pr.)
- a. **delfinul** (mamifer) (s.m.art.) **b. Delfinul** (constelație; denum. lat. Delphinus) (s.m.pr.art.)
- a. **dérby/ dérbi** (cursă de călărie, întrecere sportivă) (s.n.) **b. Dérby** (nume de loc) (s.n.pr.)
- a. **diesel** (motor) (s.n.) **b. Diesel** (nume de persoană) (s.pr.)
- a. **diván** (canapea fără spătar) (s.n.) **b. Diván** (sfat domnesc) (s.n.pr.)
- a. **dobermán** (rasă de câini de talie mare) (s.m.) **b. Doberman** (cf. Doberman – cel care a crescut pentru prima dată astfel de câini) (s.pr.)
- a. **domn** (termen de politețe) **b. Domnul** (Dumnezeu) (s.pr.m.art.)
- a. **domnĭa ei** (s.f.art.+adj.pron.) **b. Domnĭa Ei** (loc.pr.)
- a. **domnia lor** (s.f.art.+adj.pron.) **b. Domnia Lor** (loc.pr.)
- a. **domnĭa lui** (s.f.art.+adj.pron.) **b. Domnĭa Lui** (loc.pr.)
- a. **domnĭa sa** (s.f.art.+adj.pron.) **b. Domnĭa Sa** (loc.pr.)
- a. **domnĭa ta** (s.f.art.+adj.pron.) **b. Domnĭa Ta** (loc.pr.)
- a. **domnĭa voastră** (s.f.art.+adj.pron.) **b. Domnĭa Voastră** (loc.pr.)
- a. **domniĭle voastre** (s.f.art.+adj.pron.) **b. Domniĭle Voastre** (loc.pr.)
- a. **domnul nostru** (s.m.art.+adj.pron.) **b. Domnul nostru** (Dumnezeu) (s.pr.m.)
- a. **donjuan/ don Juan** (tipul seducătorului) (s.m.) **b. Don Juan** (personaj) (s.m.pr.)
- a. **donquijóte** (tip uman) (s.m.) **b. Don Quijote** (personaj) (s.m.pr.)
- a. **drăgaica**¹ (dans) (s.f.art.) **b. Drăgaica** (sărbătoare) (s.f.art.pr.)
- a. **drăgaica**² (persoană, târg, plantă) (s.f.art.) **b. Drăgaica** (sărbătoare) (s.f.art.pr.)
- a. **dragonul** (monstru, șopârlă, soldat) (s.m.art.) **b. Dragonul** (constelație; denum. lat. Draco) (s.m.pr.art.)
- a. **dúcipal** (cal sprinten) (s.m.) **b. Ducipal** (s.m.pr.)
- a. **dulcĭnea** (femeie iubită) (s.f.art.) **b. Dulcinea** (personaj) (s.f.pr.)
- a. **dúmă** (adunare; organ) (s.f.art.) **b. Duma de Stat** (Cameră a Parlamentului rus) (s.f.pr.)
- a. **dumínica Tómei** (s.f.art.+s.m.pr.) (s.f.) **b. Dumínica Tómei** (sărbătoare) (s.f.pr.)
- a. **dumnezeu** (zeu) (s.m.) **b. Dumnezéu** (divinitatea supremă) (s.m.pr.)
- a. **dunăre** (cantitate mare de apă) (s.f.) **b. Dunăre** (nume de fluviu) (s.f.pr.)
- a. **după deal** (prep.+s.n.) **b. După Deal** (numele unui sat) (s.n.pr.)
- a. **durhám** (rasă englezească de taurine) (s.n.) **b. Durhám** (oraș în Anglia) (s.pr.n.)
- a. **echerul** (s.n.art.) **b. Echerul** (constelație; denum. lat. Norma) (s.n.pr.art.)
- a. **ecleziástul** (orator bisericesc) (s.m.art.) **b. Eclezíástul/ Ecclesiastul/ Eclesiástul** (carte a Bibliiei) (s.n.pr.)
- a. **einstein** (unitate de măsură; un mol de fotoni) (simb. Ei) (s.m.) **b. Einstein** (nume de persoană) (s.pr.)
- a. **el** (pron.) **b. El** (pron. referitor la Dumnezeu sau la Iisus Hristos)
- a. **elizée** (rai; loc fascinant) (s.n.pl.) **b. Elizée** (Câmpiile ~) (s.pr.f.pl.)
- a. **eminentă** (proeminență; superioritate) (s.f.) **b. Eminentă** (termen de adresare) (s.f.)
- a. **eminentă sa** (s.f.art.+adj.pron.) **b. Eminentă Sa** (loc.pr.)
- a. **eminentă voastră** (s.f.art.+adj.pron.) **b. Eminentă Voastră** (loc.pr.)
- a. **eminențele voastre** (s.f.art.+adj.pron.) **b. Eminențele Voastre** (loc.pr.)